

Aan:
Provinciale Staten

Onderwerp:
Financiële kader begroting 2009 e.v.

1. Beslispunten:

Het financiële kader voor de begroting 2009 en de meerjarenraming 2010-2012 vaststellen

2. Inleiding:

De programmabegroting is één van de voornaamste sturingsdocumenten uit de planning en control cyclus voor Provinciale Staten. Provinciale Staten stellen de programmabegroting in de maand november voorafgaand aan het nieuwe begrotingsjaar vast. De voorbereiding voor de programmabegroting, de financiële kaderstelling, begint bij de Algemene Beschouwingen in Provinciale Staten. Deze beschouwingen worden voor de zomervakantie gehouden.

Ten behoeve van deze financiële kaderstelling wordt een financieel kader voor de komende begroting en de bijbehorende meerjarenraming opgesteld waarin een verkenning op hoofdlijnen wordt gegeven van de financiële mogelijkheden en afwegingen in de komende jaren. Het financiële kader voor het begrotingsjaar 2009 bevat de volgende hoofdelementen:

- Ontwikkelingen dekkingsmiddelen
- Ruimtevragende ontwikkelingen:
  - o ontwikkelingen speerpunten
  - o intensiveringen op thema's hoofdlijnenakkoord
  - o organisatie en formatie

Ontwikkelingen dekkingsmiddelen

Algemeen

De financiële positie voor de komende jaren kan ingrijpend worden beïnvloed door een aantal factoren. Zo vinden er gesprekken plaats over een mogelijke herverdeling van het Provinciefonds, dienen de provincies voor 2009-2011 nog een bijdrage leveren in het kader van het kabinetsbesluit tot afoming van vermogensoverschotten, is de toekomst van het provinciaal belastinggebied onzeker als gevolg van de voorgenomen invoering van het rekeningrijden en zal er sprake kunnen zijn van decentralisatieoperaties als uitvloeisel van de adviezen van de Commissie Lodders.

a. herverdeling Provinciefonds

Met een eventuele herverdeling van het Provinciefonds, of tijdelijke aanpassingen daaraan voorafgaand, wordt in dit financiële kader geen rekening gehouden. Op dit moment valt over de uitkomsten slechts te speculeren. Wel blijft de provincie zich inzetten voor een rechtvaardiger verdeling, waarbij vooral de grote verschillen in overige eigen inkomsten (de zogenaamde OEM) tussen de provincies zal moeten worden betrokken.

b. bijdrage aan rijksbegroting

Ten aanzien van de bijdrage die de provincies moeten leveren aan de rijksbegroting (€ 200 mln. per jaar in 2008-2011), is het aandeel voor Flevoland voor

Statenvergadering:
29 mei 2008 Alg. beschouwingen

Agendapunt
9.

Lelystad
22 april 2008

Registratienummer
670940

Inlichtingen
J. Kuiper

Afdeling/Bureau
FIN

Portefeuillehouder:
Dijkema, H.

2008 bepaald op € 4 mln. Voor de periode 2009-2011 is het de bedoeling om, via een te sluiten bestuursakkoord, gericht bij te dragen aan projecten op de rijksbegroting die ook voor de provincies van belang zijn. Naar huidige inzichten zou dit voor Flevoland kunnen betekenen dat een bijdrage wordt geleverd aan het project OV-SAAL. Deze bijdrage zou voor € 8 mln. kunnen worden gedekt uit de daarvoor geserveerde middelen binnen de reserve cofinanciering Zuiderzeelijn. De hoogte van onze bijdrage voor 2009-2011 is nog niet aan te geven. Ervan uitgaande dat deze maximaal gelijk zal moeten zijn aan de bijdrage over 2008 (€ 4 mln.), wordt in dit financiële kader gerekend met een maximale inspanning van € 12 mln. Indien hiervan € 8 mln. kan worden gedekt ten laste van de reserve cofinanciering Zuiderzeelijn, resteert er nog een te dekken bedrag van € 4 mln. Aangezien in de meerjarenraming voor de jaren 2009-2011 al € 3 mln. per jaar is gereserveerd, zou er sprake zijn van een begrotingruimte van € 5 mln. over de gehele periode 2009-2011.

Voorts wordt er van uitgegaan dat de bijdrage van de provincies eenmalig is voor deze kabinetsperiode en dat er vanaf 2012 geen sprake meer zal zijn van deze lasten.

Van bovenvermeld scenario wordt uitgegaan in dit financiële kader. Aangetekend wordt dat er op dit moment nog geen sprake is van een bestuursakkoord en er dus geen zekerheid is ten aanzien van deze aanname.

c. toekomst provinciaal belastinggebied

Zoals bekend is de toekomst van de aard en omvang van het provinciaal belastinggebied onzeker, wanneer over een aantal jaren het rekeningrijden zal worden ingevoerd. In dit financiële kader voor de begroting 2009 wordt ervan uitgegaan dat het huidige provinciaal belastinggebied (de opcenten op de motorrijtuigenbelasting) ook in de periode 2010-2012 ongewijzigd zal blijven.

d. adviezen Commissie Lodders

De Commissie Lodders heeft advies uitgebracht over decentralisatie van taken van Rijk naar provincies. Welke (financiële) gevolgen dit advies zal hebben voor het provinciale takenpakket is nog niet aan te geven. In dit financiële kader wordt hiermee verder geen rekening gehouden.

e. temporisering voeding reserve cofinanciering Zuiderzeelijn

Sinds een aantal jaren worden er middelen toegevoegd aan de reserve Zuiderzeelijn. Inmiddels is duidelijk geworden dat de Zuiderzeelijn niet wordt aangelegd. In het Hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat bij een onverhoopt niet-doorgaan van de Zuiderzeelijn de gespaarde cofinancieringsmiddelen (circa € 25 miljoen euro) zouden worden verdeeld over drie componenten: de ontwikkeling van Noordelijk Flevoland, de ontsluiting van Luchthaven Lelystad en de as Almere-Amsterdam. Recent is ingestemd met een bedrag van € 8 mln. per deelgebied. Op basis van de herziene (lagere) eindomvang van de reserve en het tijdstip waarop de middelen beschikbaar dienen te zijn, is de komende jaren een temporisering in de toevoegingen aan de reserve mogelijk. Hierdoor is het mogelijk de toevoeging voor 2008 te verlagen met € 0,5 mln. (is opgenomen in de Voorjaarsnota) en de toevoegingen voor 2009 en 2010 met € 1,5 mln. Vanaf 2011 kan de toevoeging aan de reserve ad. € 3,1 mln. geheel achterwege blijven, omdat dan het beoogde eindbedrag (€ 24 mln.) is bereikt

f. feitelijke ontwikkeling algemene dekkingsmiddelen

Op basis van de inzichten van medio april 2008 wordt voor de jaren 2009 en volgende een beperkte toename van de algemene dekkingsmiddelen voorzien ten opzichte van de huidige meerjarenraming. Enerzijds worden hogere baten verwacht uit de opcenten MRB (door voortgaande groei van het wagenpark en de indexering van de tarieven in verband met loon- en prijsontwikkelingen), anderzijds is er sprake van een achterblijvende Provinciefondsuitkering. Dat de Provinciefondsuitkering achterblijft is vooral een gevolg van de hogere belastingcapaciteit. Zoals bekend is de belastingcapaciteit een aftrekpost bij de berekening van de Provinciefondsuitkering.

Daarnaast wordt verwacht dat de dividendinkomsten, in het bijzonder het dividend van de NV Afvalzorg, de komende jaren lager zullen zijn dan in de afgelopen jaren. Voor de rentebaten tenslotte wordt uitgegaan van een stabilisatie.

Per saldo verwachten wij voor de jaren 2009-2012 een toename van de algemene dekkingsmiddelen ten opzichte van de huidige meerjarenraming met gemiddeld € 0,6 mln. per jaar

Resumerend kan ten aanzien van de beschikbare dekkingsmiddelen ten opzichte van de huidige meerjarenraming het volgende beeld worden geschetst:

(bedragen x € 1.000)	2009	2010	2011	2012
Herverdeling Provinciefonds	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bijdrage aan rijksbegroting (voordelig effect)	1.667	1.667	1.667	3.000
Provinciaal belastinggebied	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Commissie Lodders	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Temporisering reserve Zuiderzeelijn	1.500	1.500	3.100	3.100
Reguliere ontwikkeling alg. dekkingsmiddelen	700	500	700	700
Totaal dekkingsmiddelen	3.867	3.667	5.467	6.800

Ruimtevragende ontwikkelingen

Er zijn ontwikkelingen die het nodig maken om, ten opzichte van de huidige meerjarenraming, op onderdelen extra middelen in te zetten.

a. Speerpunten Omgevingsplan

Voor de uitvoering van de speerpunten uit het Omgevingsplan zijn budgetten opgenomen in de begroting 2008 en in de huidige meerjarenraming. Deze zijn destijds gebaseerd op globale aannames over de te verwachten ontwikkelingen en daarmee gepaard gaande kosten. De ontwikkelingen gaan snel en leiden regelmatig tot nieuwe inzichten in de benodigde middelen. Hierover wordt tussentijds gerapporteerd via de Voor- en Najaarsnota. Naar huidige inzichten zullen er in 2009 en volgende jaren in ieder geval aanvullende middelen nodig zijn voor de speerpunten Oostvaarderswold en Luchthaven Lelystad. Op dit moment wordt voor 2009 een extra inspanning voorzien van € 0,7 mln. en voor de latere jaren van € 0,3 mln. Gelet op de dynamiek in de ontwikkelingen en inzichten in de benodigde middelen en de behoefte om hierop snel te kunnen inspelen, wordt voorgesteld om met ingang van 2009 in de ontwerpbegroting geen afzonderlijke bedragen meer op te nemen per speerpunt, maar te werken met een totaalbudget dat in de loop van het jaar flexibel kan worden toegewezen aan de diverse speerpunten op basis van voortgang en urgentie. Daarbij worden in enig jaar niet bestede middelen via de bestemmingsreserve Omgevingsplan meegenomen naar volgende jaren, zodat er ook flexibiliteit tussen de jaren kan worden bereikt. Hiermee wordt tevens bijgedragen aan een stabiel begrotingsbeeld.

b. Intensiveringen hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord zijn vijf thema's genoemd, die in deze collegeperiode specifieke aandacht krijgen. Dit heeft een vertaling gekregen in de begroting 2008 en de meerjarenraming. Inmiddels blijkt dat er op onderdelen sprake is van ontwikkelingen die leiden tot de noodzaak om extra middelen in te zetten.

Voor een deel is er sprake van een benodigde extra inzet van capaciteit, zowel door uitbreiding van de formatie als door inhuur van specifieke deskundigheid, voor een ander deel gaat het om externe kosten. Hieronder wordt ingegaan op het laatste aspect. Bij het onderdeel organisatie en formatie komt het capaciteitsaspect aan de orde.

I. economische ontwikkeling

Voor de verdere economische ontwikkeling van Flevoland zijn diverse budgetten en programma's beschikbaar, zoals het OP West en het budget Pieken in de Delta. Niet alles is echter daarin inpasbaar. Daarbij komt dat genoemde budgetten realisatiebudgetten zijn; met andere woorden, verondersteld wordt dat de projecten reeds gedefinieerd zijn. Goede projectvoorstellen ontstaan echter niet vanzelf. Daarvoor is vaak procesgeld nodig, ten behoeve van draagvlakcreatie, haalbaarheidsstudies en marktverkenningen. Dat was ook de kern van de filosofie achter de inmiddels succesvol afgeronde strategische pijler economische impuls 2005-2007. Voor de periode 2009-2010 is een vergelijkbare (incidentele) inzet van middelen nodig voor de onderdelen stimulering Innovatie, startersbeleid, toerisme en recreatie en een project bedrijfsopvolging. Daarbij wordt gedacht aan een totaalbedrag van € 0,5 mln., te dekken uit de reserve strategische en ontwikkelingsprojecten.

II. kansrijke initiatieven

Regelmatig zijn er kansen om, door zichtbaar en aanwezig te zijn bij bepaalde grote projecten en manifestaties, de mogelijkheden van de provincie uit te dragen op nationale en internationale podia en mede daardoor invulling te geven aan de doelstellingen op het gebied van bevordering handel, voorzieningen en culturele infrastructuur. Hieraan kan onder meer vorm worden gegeven door promotionele acties en initiatieven om tentoonstellingen, congressen en toonaangevende activiteiten binnen te halen.

Zo doet zich bijvoorbeeld de mogelijkheid voor om actief deel te nemen in het Holland Paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Shanghai 2010, zowel door bij te dragen aan de investeringskosten als door benutting/gebruik door Flevoland van het Holland Paviljoen zelf (reiskosten, ontvangst gasten, recepties, pr-materiaal, etc.).

Voor dergelijke kansrijke initiatieven geldt veelal dat daarop tijdig en flexibel moet kunnen worden ingespeeld. Indien de daarmee gemoeide bedragen uitstijgen boven enkele tienduizenden euro's, is daarvoor geen dekking aanwezig binnen de lopende begroting en dienen aanvullende voorstellen te worden gedaan. Dit bemoeilijkt de mogelijkheid om snel in te spelen op dergelijke kansrijke initiatieven.

Voorgesteld wordt voor de periode 2009-2010 voor dit soort kansrijke initiatieven een bedrag te reserveren van € 1,0 mln., te dekken uit de reserve strategische en ontwikkelingsprojecten.

III. Sportservice Flevoland

Sportservice Flevoland speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van het provinciaal sportbeleid. De instelling is voor haar instandhouding vooral afhankelijk van subsidies van Rijk en provincie. De komende jaren wordt Sportservice geconfronteerd met teruglopende rijksbijdragen. Om er voor te zorgen dat de instelling haar werk goed kan blijven doen is het noodzakelijk de provinciale bijdrage vanaf 2009 structureel te verhogen met € 350.000.

IV. Nieuwe cultuurnota

Deerschikking van rijks gelden voor cultuur pakt nadelig uit voor Flevoland. Om voldoende inhoud te kunnen geven aan de doelstellingen uit het Hoofdlijnenakkoord, met name de focus op jeugd en cultuur, is vanaf 2009 € 200.000 per jaar extra nodig. De invulling hiervan zal plaatsvinden via de nieuwe Cultuurnota.

V. Bibliotheekwerk

Recent heeft een evaluatie plaatsgevonden van de Stichting Servicecentrum Flevolandse Bibliotheken. Daaruit is onder meer naar voren gekomen dat er grotere inzet van provinciale middelen voor de ondersteuning van het bibliotheekwerk noodzakelijk is wil de stichting aan zijn huidige taken op een zinvolle wijze inhoud geven. Hierbij is een bedrag van € 170.000 genoemd. Vooruitlopend op nadere besluitvorming hierover wordt in het financieel kader voor de begroting 2009 voorlopig van dit bedrag uitgegaan.

VI. Verkiezingen en 25-jarig bestaan 2011

In 2011 bestaat de provincie 25 jaar. Om hier op gepaste wijze bij stil te staan, zal een incidenteel budget nodig zijn. De omvang daarvan zal afhankelijk zijn van de invulling die hieraan gegeven zal worden. Voor activiteiten en festiviteiten ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan in 1996 is destijds circa € 600.000 besteed.

Ook vinden in 2011 statenverkiezingen plaats. In de huidige meerjarenraming is hiervoor € 250.000 opgenomen. De werkelijke kosten van de publiciteitscampagne en bijkomende kosten van de statenverkiezingen in 2007 hebben zo'n € 370.000 bedragen.

Voorgesteld wordt voor beide gebeurtenissen (25-jarig bestaan en statenverkiezingen) voorlopig een totaalbedrag op te nemen van € 1,0 mln. in 2011. Ten opzichte van de huidige meerjarenraming betekent dit een toename met € 750.000

VII. Windenergiebeleid

De uitvoering van het windenergiebeleid vraagt om een aantal redenen extra inzet van middelen om de doelstelling uit het college akkoord te kunnen realiseren. In de Voorjaarsnota is hierop nader ingegaan en is voor 2008 een extra inzet van middelen voorgesteld van € 120.000. Ook voor de jaren 2009 en 2010 worden nog extra inspanningen noodzakelijk geacht. Het gaat daarbij voor 2009 om een bedrag van € 220.000 en voor 2010 om € 125.000.

VIII. Jeugdzorg

De jeugdzorg is in financiële zin de afgelopen jaren gekenmerkt door veelvuldige incidentele impulsen vanuit rijksmiddelen en autonome provinciale middelen. Ook voor de komende jaren is er onzekerheid over de toereikendheid van de beschikbare financiële middelen. Afhankelijk van de ontwikkelingen zullen wellicht voorstellen worden gedaan om extra provinciale middelen in te zetten.

Daarnaast wordt in de huidige meerjarenraming uitgegaan van een uiteindelijke afbouw van de inzet van autonome provinciale middelen, vanuit de verwachting dat er sprake zal zijn van een systematiek van rijksfinanciering die meer tegemoet komt aan de bijzondere positie van onze provincie. Gelet op de voortdurende onzekerheid hierover wordt voorgesteld om nog niet uit te gaan van deze afbouw, maar de huidige jaarlijkse inzet van autonome middelen te continueren.

IX. Bedrijfsinformatieplan (BIP)

De overheid is de dienstverlening aan burgers en bedrijven in hoog tempo aan het moderniseren. Aanpassing van interne werkwijzen inclusief de informatiehuishouding en intensiveren van ketensamenwerking moet geïntegreerde dienstverlening mogelijk maken. Directe aanleiding vormen de volgende ontwikkelingen:

- Europese en nationale wetgeving waarin digitale eisen worden gesteld.
- Nationaal Urgentie Programma (IPO, VNG, UvW) dat een versnelling gaat afdwingen. De landelijke overheid is niet tevreden over het tempo van de ontwikkelingen in de e-overheid. De koepels hebben reeds een afspraak met de staatssecretaris over medewerking.
- 1 loket voor de overheid (o.a. Overheid heeft antwoord; Commissie Jorritsma).
- De verplichte afspraak om de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) te hantieren
- Diverse convenanten en verklaringen mede door het IPO ondertekend (o.a. Verklaring betere dienstverlening, Minder administratieve lasten met de elektronische overheid).

Om op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen heeft de provincie Flevoland een Bedrijfsinformatieplan (BIP) opgesteld. Dit plan geeft concreet aan welke projecten de komende jaren moeten worden uitgevoerd om te blijven voldoen aan wet- en regelgeving, externe ontwikkelingen en de eigen strategie.

Door uitvoering van deze projecten:

- wordt aansluiting met externe producten zoals Digid, persoonlijke internetpagina, burgerparticipatie, loketten voor de WABO en de Waterwet bewerkstelligd;
- worden de lasten voor het bedrijfsleven verlicht (bijv. de WABO);

- o wordt de in het hoofdlijnenakkoord afgesproken ketensamenwerking gestimuleerd (bijv. Waterwet en de KRW);
- o wordt de beleidscyclus door een integrale informatievoorziening (monitoringscyclus) beter ondersteund;
- o wordt de ontwikkeling van een gestandaardiseerde en wendbare informatievoorziening ondersteund waardoor deze informatievoorziening kan inspelen op veranderende wensen van de politiek/samenleving.

Om deze projecten te kunnen uitvoeren zijn de komende jaren aanvullende budgetten nodig. Voor 2009 gaat het naar schatting om een additioneel benodigd bedrag van circa € 650.000, voor de jaren daarna wordt voorlopig uitgegaan van € 500.000 per jaar.

In 2008 zal nog gebruik gemaakt kunnen worden van hiervoor bestemde maar nog niet bestede middelen binnen de voormalige pijler Andere Overheid.

X. Realisatie ombuigingen vorig jaar

In de begroting 2008 en bijbehorende meerjarenraming 2009-2011 is een groot aantal ombuigingen opgenomen. Op twee onderdelen stellen wij een heroverweging voor

- o Ombuigingen welzijn en zorg 2009 e.v.
- o Ombuiging bedieningskosten bruggen en sluizen

Vanaf het begrotingsjaar 2008 zijn ombuigingen doorgevoerd op het onderdeel welzijn en zorg. Voor 2008 is een deel van deze ombuiging (€ 120.000) incidenteel ingevuld; voor 2009 en volgende jaren is hiervoor een stelpost opgenomen. Bij het opstellen van de sociale agenda zal bezien worden of en op welke wijze deze ombuigingen haalbaar zijn. Om die reden wordt deze ombuiging voorlopig niet als beschikbare ruimte meegerekend in het financieel kader.

Het is de bedoeling om bruggen en sluizen op termijn op afstand te bedienen. De hiervoor noodzakelijk geachte investeringen in samenhang met de daarbij vrijvallende salarislasten zouden vanaf 2010 een financieel voordeel opleveren, dat uiteindelijk oploopt tot € 0,4 mln. per jaar vanaf 2012. Dit is in de meerjarenraming 2009-2011 verwerkt. Naar huidige inzichten zou er echter een aanmerkelijk hoger investeringsbedrag nodig zijn, waardoor er geen sprake meer is van een financieel voordeel. Om die reden wordt dit voordeel niet meer opgenomen in de nieuwe meerjarenraming 2010-2012.

c. Doorwerking Voorjaarsnota 2008

In de Voorjaarsnota 2008 is een aantal voorstellen opgenomen dat een doorwerking heeft naar de begroting 2009 en de meerjarenraming 2010-2012.

Het betreft hier voor 2010 en 2012 het tweejaarlijks imago-onderzoek ad. € 45.000. Daarnaast wordt voor de eventuele instandhouding van de Flevoportaal, dan wel een alternatieve invulling hiervan via opwaardering van de provinciale website, rekening gehouden met een jaarlijks bedrag van € 50.000 vanaf 2009. Voorts gaat het om een totaalbedrag van € 90.000 voor algemene bestuurskosten.

Ten slotte betreft het hier een bedrag van € 100.000, voor hogere energielasten, telefoonkosten en de hogere kapitaallasten als gevolg van het aanvullende krediet voor inrichting van enkele ruimten in het Provinciehuis.

d. Organisatie en formatie

a. versterking organisatie

Bestuur en management zien het als hun opdracht om de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de inrichting van de organisatie, zeer kritisch in te zetten en een optimale efficiëntie te bewaken. De nullijn op salariskosten heeft hieraan zeker bijgedragen. Het heeft erin geresulteerd dat zonder formatie-uitbreiding inhoud is gegeven aan de eerste fase van gebiedsgericht werken. Door het werk grotendeels uit te laten voeren door eigen medewerkers zijn forse besparingen gerealiseerd (zo'n 20 fte's).

Slechts voor enkele projecten is gekozen voor een eigen professionele projectorganisatie. Deze is echter van bescheiden omvang, die in 2007 zonder additionele middelen kon worden gerealiseerd door het schrappen van lijnfuncties. Wel wordt via het projectbudget tijdelijk externe expertise ingehuurd die in onze organisatie ontbreekt. De projecten waarvoor geen eigen centrale organisatie is ingericht (zoals luchthaven Lelystad en Noordelijk Flevoland), worden geacht geheel binnen de lijnorganisatie te worden uitgevoerd. De dagelijkse aansturing hiervan is belegd bij afdelingshoofden, die dat naast het managen van hun afdeling moeten doen. Hiermee werd een succesvolle stap gezet naar de gewenste transitie van beleid naar uitvoering.

Inmiddels zijn we een fase verder. Gebiedsgericht werken in de speerpuntprojecten vraagt een nieuwe impuls. Het doet een beroep op vaardigheden in het verbinden van initiatieven en het tot stand brengen van maatschappelijke coalities met belanghebbenden in het gebied. Dat vergt sterke projectmatige expertise, naast de beleidsinhoudelijke inbreng die vanuit de vakafdelingen wordt geleverd. Daarvoor is een adequate centrale kern van projectmatige expertise nodig. Ook de ambities voor de vijf thema's uit het Hoofdlijnenakkoord stellen hoge eisen aan de prestaties van de organisatie en vergen op onderdelen een intensivering van de aanpak. Dat leidt soms op onderdelen zelfs tot een vorm van concurrentie met de inzet voor de speerpuntprojecten. Daarnaast komen er als gevolg van nieuwe wetgeving en decentralisatie van Rijkstaken nieuwe taken op ons af en vraagt de toenemende omvang en complexiteit van de bestuurlijke dossiers (zoals het programma Randstad Urgent, het Bestuursakkoord Rijk-provincies, de rol van de P4 daarbij en meer in het algemeen de hernieuwde P4-samenwerking, (nieuwe) vormen van overleg zoals Holland 8 en de S13) steeds meer van bestuur en directie en hun ondersteuning en strategische advisering.

De grenzen van de flexibiliteit zijn echter in zicht. Zowel kwalitatief als kwantitatief. Bestuur en management vinden het verantwoord noch haalbaar om opnieuw een beroep op de huidige formatie te doen om de benodigde extra inzet te leveren. Daarom staan we voor de principiële en fundamentele keuze tussen het temperen van het ambitieniveau óf het versterken van de organisatie op een aantal cruciale onderdelen en daarmee voor deze gevallen een uitzondering toe te staan op de nullijn.

Het college kiest voor de laatste optie, waarbij de nullijn voor het overige dient te worden gehandhaafd.

De organisatie dient, als uitvloeisel van het transitieproces, de komende jaren versterkt te worden op de volgende onderdelen:

- o de projectorganisatie voor de speerpuntprojecten en het p-MJP;
- o de strategische advieskracht van de organisatie (zoals bestuursondersteuning, financiële advisering en inkoop en aanbesteding);

Daarnaast vragen nieuwe (semi-)wettelijke taken, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION), om extra inzet.

Voor de hierboven beschreven transitie is naar verwachting een jaarlijks bedrag benodigd in de orde van € 1,4 mln.; voor de (semi-)wettelijke taken gaat het om circa € 0,6 mln. In totaal gaat het bij deze versterking van de organisatie om zo'n tien tot vijftien vaste formatieplaatsen en circa vijf fte aan tijdelijke capaciteit.

Binnen de huidige financiële mogelijkheden is dit totale bedrag van € 2,0 mln. niet inpasbaar. In dit financiële kader is een totaalbedrag van € 1,4 mln. opgenomen voor de jaren 2009 en volgende. Het voornemen is dit bedrag uiteindelijk op te hogen naar het genoemde bedrag van € 2,0 mln. Voor 2009 wordt een deel van het bedrag van € 1,4 mln. incidenteel gedekt door een onttrekking van € 0,4 mln. aan de reserve strategische en ontwikkelingsprojecten.

b. materiële apparaatlasten

Nu de renovatie en nieuwbouw nagenoeg gereed zijn, zal er sprake zijn van een stijging van de exploitatiekosten. Deze zullen in relatieve zin (per m²) niet of nauwelijks toenemen maar in absolute zin natuurlijk wel. Dit is bij de voorbereiding al gesignaleerd, maar er is voor gekozen om na afronding van het project met een onderbouwde raming hiervan te komen. De kostentoe name is het gevolg van de toename van het aantal vierkante meters en de waarde stijging van het provinciehuis. Het gaat hierbij om de volgende posten:

- Onderhoud gebouw en installaties: het gebouw en de installaties zijn grotendeels nieuw maar wel complexer; de kosten van de hiervoor afgesloten onderhoudscontracten zijn daardoor hoger.
- Gas, water en elektra: het provinciehuis is energiezuinig met weinig warmtevraag, maar de koudevraag zal zeker toenemen; daarnaast is de sterke stijgende energieprijzen van grote invloed op de hoogte van de uitgaven.
- Belastingen/verzekeringen: door de waarde stijging van het provinciehuis zullen de aanslagen van de gemeente en waterschap hoger worden.
- Schoonmaak en services: de kosten inclusief de glasbewassing zullen stijgen door de toename van het aantal vierkante meters en de hoeveelheid raampartijen.

In totaliteit is een totale stijging van de uitgaven te verwachten van circa. € 125.000,-.

Resumerend kan ten aanzien van de ruimte vragende ontwikkelingen ten opzichte van de huidige meerjarenraming het volgende beeld worden geschetst:

(bedragen x € 1.000)	2009	2010	2011	2012
Speerpunten	700	300	300	300
Intensivering hoofdlijnenakkoord	1.710	1.545	3.330	2.740
Doorwerking Voorjaarsnota 2008	240	285	240	285
Organisatie en formatie	1.125*	1.525	1.525	1.525
Totaal ruimte vragend	3.775	3.655	5.395	4.850

*Dit bedrag is exclusief een bedrag van € 0,4 mln., dat wordt gedekt uit de reserve strategische en ontwikkelingsprojecten

De hierboven gepresenteerde bedragen zijn exclusief de bedragen van € 0,5 mln. voor economische ontwikkeling en € 1,0 mln. voor kansrijke initiatieven, waarvan dekking ten laste van de reserve strategische en ontwikkelingsprojecten is voorgesteld.

Dekkingsplan

Wanneer de ruimte vragende ontwikkelingen worden afgezet tegen de beschikbare dekkingsmiddelen is er voor de jaren 2009-2011 geen ruimte voor nieuw beleid beschikbaar. Pas vanaf 2012 ontstaat er naar huidige inzichten weer significante begrotingsruimte. Voorgesteld wordt deze, via een stelpost nieuw beleid, te reserveren voor beleidsintensivering in de nieuwe statenperiode. Uitdrukkelijk wordt herhaald dat deze uitkomst in belangrijke mate is veroorzaakt door de gehanteerde aannames ten aanzien van de omvang en invulling van de provinciale bijdrage aan de rijksbegroting. Een andere uitkomst daarvan kan dit beeld aanzienlijk beïnvloeden.

(bedragen x € 1.000)	2009	2010	2011	2012
beschikbare dekkingsmiddelen	3.867	3.667	5.467	6.800
ruimte vragende ontwikkelingen	3.775	3.655	5.395	4.850
Saldo	92	12	72	1.950

Transparantie begroting

De begroting is samengesteld uit structurele en incidentele, beïnvloedbare en niet beïnvloedbare posten. Door de ontwikkeling van de planning en control producten is het inzicht in de begroting toegenomen. Het is belangrijk om periodiek na te gaan of in de begroting geen posten automatisch onbedoeld en onnodig geheel of gedeeltelijk blijven doorlopen. Dit zou immers het zicht op flexibiliteit en ruimte voor nieuwe ambities en wensen kunnen vertroebelen. Naast de gebruikelijke informatie die hier voor beschikbaar is via de planning en controlcyclus, is daarom in het Hoofdlijnenakkoord het voornemen geformuleerd om gedurende de zittingstermijn van het college jaarlijks een derde van de begroting door te lichten met behulp van het Zero-based-budget gedachtegoed.

Bij de nadere uitwerking hiervan is geconstateerd dat er een evenwichtiger resultaat uit zou komen wanneer de gehele begroting jaarlijks doorgelicht wordt. Het primaire doel van deze generieke doorlichting blijft het verkrijgen van gedetailleerd inzicht in de productenraming per portefeuillehouder op de incidentele en beïnvloedbare posten. Het resultaat hiervan is maximaal zicht op waar er eventueel ruimte en mogelijkheden zitten in de begroting, zodat de beschikbare middelen optimaal benut kunnen worden. Hiermee wordt een logisch vervolg gegeven aan het traject flexibilisering dat in 2007 is uitgevoerd met ondersteuning van KPMG.

Deze generieke doorlichting vindt plaats met ingang van de begroting 2009, voorafgaand aan het proces van kaderbepaling en opstelling. De doorlichting wordt intern uitgevoerd, zodat de kosten van dit jaarlijkse traject in verhouding staan tot de opbrengsten. Daar waar de uitkomsten van de doorlichting effect hebben op de programmabegroting zullen wij de Staten hiervan op de hoogte stellen, zodat deze informatie ook door de Staten meegenomen kan worden in de voorbereiding van de nieuwe begroting.

Bij de voorbereiding van de kadernota voor de begroting 2009 zijn in deze zin geen kritische punten gevonden.

3. Beoogd effect:

Kaders op hoofdlijnen stellen voor de programmabegroting 2009

4. Argumenten:

Via de vaststelling van het financiële kader begroting 2009 e.v. kunnen Provinciale Staten op hoofdlijnen richting geven aan de allocatie van middelen zoals deze in de ontwerpbegroting 2009 zal worden gepresenteerd

5. Kanttekeningen:

Het financiële kader voor de begroting 2009 is opgesteld naar de inzichten van medio april 2008. Op dat moment bestond er bijvoorbeeld geen afrondende duidelijkheid over de bijdrage die Flevoland in 2009-2011 zal moeten leveren in het kader van het van het kabinetsbesluit tot afroaming van vermogensoverschotten. Hiervoor zijn aannames gedaan.

6. Evaluatie:

Op basis van de besluitvorming in Provinciale Staten zal de opstelling van de ontwerpbegroting 2009 met bijbehorende meerjarenraming 2010-2012 plaatsvinden. In november 2008 zal de ontwerpbegroting aan Provinciale Staten ter beoordeling en vaststelling worden voorgelegd

7. Advies van de Commissie van advies:

8. Ontwerp-besluit:

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, nummer 670940

BESLUITEN:

Het financiële kader voor de begroting 2009 en volgende jaren vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 29 mei 2008 .

de griffier,

de voorzitter,

9. Bijlagen:

10. Ter lezing gelegde stukken:

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

secretaris,

voorzitter,